

Sygn. akt V KK 564/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Michał Laskowski (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **S. K.** ,

skazanej za czyn z art. 207 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 27 maja 2020 r.,

kasacji wniesionej na niekorzyść skazanej przez Prokuratora Generalnego,
od wyroku Sądu Okręgowego w P.

z dnia 23 listopada 2018 r., sygn. akt XVII Ka (...),

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w R.

z dnia 4 czerwca 2018 r., sygn. akt II K (...),

- 1. uchyla zaskarżony wyrok w części utrzymującej w mocy orzeczenie o karze i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**
- 2. obciąża Skarb Państwa wydatkami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w R. wyrokiem z dnia 4 czerwca 2018 r., sygn. akt II K (...), uznał S. K. za winną popełnienia przestępstwa z art. 207 § 1 k.k. i wymierzył jej karę roku pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 k.k. warunkowo zawiesił na okres 3 lat tytułem próby (pkt 1). Na podstawie art. 71 § 1 k.k. Sąd Rejonowy orzekł wobec niej karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych (pkt 2). Na podstawie art. 41 § 1 k.k. orzeczono środek karny w postaci zakazu wykonywania działalności i zajmowania stanowisk związanych z opieką nad małoletnimi i prowadzeniem rodzin zastępczych na okres 6 lat (pkt 3).

Apelację od powyższego wyroku wniósł prokurator (w zakresie orzeczenia o karze) i obrońca S. K. .

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 23 listopada 2018 r., sygn. akt XVII Ka (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, uchylił orzeczenie zawarte w punktach 2 i 3 wyroku, czyli rozstrzygnięcia dotyczące kary grzywny i orzeczenia środka karnego, zaś w pozostałej części utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Kasację od powyższego wyroku złożył Prokurator Generalny, zaskarżając powyższy wyrok „w części utrzymującej wyrok Sądu I instancji, w zakresie orzeczenia o karze” na niekorzyść skazanej. Skarżący sformułował następujący zarzut: „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego materialnego - art. 72 § 1 k.k., polegające na zaniechaniu orzeczenia wobec oskarżonej S. K. przynajmniej jednego z obowiązków probacyjnych wymienionych w tym przepisie, w sytuacji utrzymania w mocy wyroku Sądu I instancji w zakresie rozstrzygnięcia o warunkowym zawieszeniu wymierzonej oskarżonej kary pozbawienia wolności i jednoczesnym uchyleniu tegoż wyroku w części orzekającej o środku karnym, podczas gdy zgodnie z art. 72 § 1 k.k., przy braku orzeczenia środka karnego, nałożenie na oskarżoną jednego z obowiązków określonych w tym przepisie było obligatoryjne”.

W związku z podniesionym zarzutem skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w P., w części utrzymującej w mocy orzeczenie o karze i przekazanie w tym zakresie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co powoduje jej uwzględnienie w całości na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Z treści zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Rejonowy w R. przypisał S. K. popełnienie występku z art. 207 § 1 k.k. w okresie od lipca 2013 r. do dnia 5 grudnia 2015 r., w wyłączeniem okresu od dnia 11 lutego 2014 r. do dnia 10 czerwca 2014 r.

W dacie popełnienia czynu i w dacie wydawania wyroków przez Sąd I, jak i II instancji obowiązywał przepis art. 72 § 1 k.k. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 2015 r., poz. 396).

Zgodnie z art. 72 § 1 k.k. warunkowe zawieszenie wykonania kary musi się wiązać z nałożeniem na skazanego pewnych obowiązków, określonych w pkt 1 - 8 tego przepisu, przy czym orzeka się przynajmniej jeden z obowiązków. Jest ono obligatoryjne, chyba że sąd orzeka jednocześnie środek karny - wówczas jest fakultatywne.

W związku ze zmianą przepisu nadaną wyżej wymienioną nowelą, w doktrynie pojawiło się stanowisko, że „Orzekanie obowiązków probacyjnych, które dotąd miało charakter fakultatywny, przekształcone zostało (nowelą z 20 lutego 2015 r.) w obowiązek orzeczenia przynajmniej jednego z nich, chyba że wobec sprawcy orzeczony zostanie środek karny. Wówczas orzeczenie obowiązku lub obowiązków ma charakter fakultatywny i zależy od swobodnego uznania sądu. To oznacza wyeliminowanie tzw. zawieszeń prostych, tj. bez żadnych obowiązków, zakazów lub nakazów o charakterze dyscyplinującym i tym samym prewencyjnym. Konieczność nałożenia przez sąd przynajmniej jednego obowiązku z gamy możliwości wskazanej w art. 72 § 1 k.k. lub orzeczenia środka karnego sprawia, że – jak to wskazano w uzasadnieniu noweli z 20 lutego 2015 r. (uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, Sejm RP, VII kadencja, druk sejm. nr 2393, s. 16) – probacja »czysta« zostanie zastąpiona konstrukcją, w której zawsze pojawi się jakaś konkretna, odczuwalna od momentu uprawomocnienia się wyroku, dolegliwość dla sprawcy” (tak: Violetta Konarska-Wrzosek, Komentarz do art. 72 Kodeksu karnego, WKP 2018, opubl. LEX)

Wymierzając skazanej S. K. karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, Sąd Rejonowy orzekł wobec niej środek karny wskazany w art. 41 § 1 k.k., nie nakładając na skazaną żadnych obowiązków związanych z okresem próby. Sposób procedowania Sądu I instancji nie budzi zastrzeżeń, ponieważ w przypadku orzeczenia środka karnego nałożenie obowiązku probacyjnego było fakultatywne. Natomiast Sąd odwoławczy, uchylając orzeczony wobec S. K. środek karny a jednocześnie utrzymując w mocy rozstrzygnięcie o warunkowym zawieszeniu wykonania wymierzonej kary pozbawienia wolności, był zobligowany do nałożenia przynajmniej jednego z obowiązków związanych z poddaniem sprawcy próbie, czego nie dokonał. Taki sposób orzekania Sądu odwoławczego był nieprawidłowy, w konsekwencji czego doszło do rażącego naruszenia art. 72 § 1 k.k. poprzez jego niezastosowanie, co zresztą dostrzegł sam Sąd Okręgowy w uzasadnieniu swego wyroku.

Opisane wyżej uchybienie Sądu odwoławczego przepisowi art. 72 § 1 k.k. miało również istotny wpływ na treść wyroku, zwłaszcza w kontekście prawidłowego oddziaływania na skazaną środka probacyjnego w postaci warunkowego zawieszenia wykonania kary, w tym sprawowania nadzoru nad jej zachowaniem w okresie próby.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd odwoławczy będzie miał na względzie powyższe uwagi i rozważy orzeczenie adekwatnego obowiązku probacyjnego.

Orzeczenie o kosztach uzasadnienia treść art. 638 k.p.k.

Mając na względzie powyższe, orzeczono jak w wyroku.